

Stridsåtgärder inom Fackföreningsrörelsen: En undersökning av SAC och LO:s stridsåtgärder inom pappersindustrin i Värmland på 1920-talet.

Johan Borehall

Fakulteten för Humaniora och Samhällsvetenskap

Historia fristående kurs (HIGC01)

Delkurs 2 /15HP

Handledare Peter Olausson

Examinator Stefan Backius

HT-16

Industrial action in Swedish trade unions:

An examination of SAC: s and LO: s industrial action in the paper industry in Värmland in the 1920: s

Abstract

This study examines two trade unions at Skoghall, Skoghalls LS of SAC and the Swedish Paper unions division 36 at Skoghallverken.

The purpose of this study is to get a knowledge about what kind of methods that Skoghalls LS of SAC used to get better working conditions and living conditions for the worker at Skoghallsverken and compare them to the methods that division 36 of the Swedish Paperworkersunion at Skoghallsverken used to create better living conditions and working conditions.

The question that I asked in the study is:

What kind of working methods did Skoghalls LS of SAC and division 36 of the Swedish Paperworkingunion of improve the working and living conditions of the workers at Skoghallsverken?

What kinds of conflicts were common at Skoghallsverken between 1920-1928?

To be able to do the study I read meeting minutes from Skogshalls LS members meetings between 1919 and 1928 and meeting minutes from division 36 of the Swedish Paperworkersunions members meetings between 1921 and 1926. And the examination was done at Arkivcentrum Värmland where they helped me to get the sources that I needed to do the study.

One of the results that examine shows is that Skoghalls LS of SAC helped workers in their daily lives for i.e. when they had economic troubles. Skoghalls LS probably used the Social security system in Sweden where not created in the 1920: s which is the time that is examined in this study.

Division 36 on the other hand had worked in similar way as Skoghalls LS with workers who were in need, i.e. they helped them with money if they had economic problems and raised money to them. But in other conflicts Division 36 took a lot more careful stance against the director's board at Skoghallsverken

i.e. when they gave notice about strike under the Christmas holiday along time before the actual dates. The defensive approach that division 36 used is probably rooted in LO: s reformistic ideas and a will to create consensus between the workers and the directors of the industry.

The conclusions that can be drawn from the result are these:

Skoghalls where defensive trade union and Skoghallsverken where calm workplace what where free from big conflicts between unions and the employers. The conflicts that occurred in the 1920: s where about social issues i.e. poor housing standards for the employees at Skoghallsverken and indignation about the 8 hours working day. But Skoghalls LS and Skoghall 36 also dealt with issues where families had lost their incomes because the father in the family had died and it was fathers who get the income to their families when they where working. Skoghalls LS and Skoghall 36 where using very similar working methods to improve the workers livingenviroment and workingingenviroment and Skoghalls LS of SAC where not as radical as said they would be.

Sammanfattning

I denna studie undersöks två fackföreningar på Skoghall, Skoghalls LS av SAC och Svenska Pappersarbetareförbundets avdelning 36 på Skoghallsverken under 1920-talet.

Uppsatsens syfte är att ta reda på vilka metoder som Skoghalls LS av SAC använde sig av för att förbättra arbetsvillkoren och livsvillkoren för arbetarna på Skoghallsverken och jämföra Skoghalls LS metoder med Svenska Pappersarbetareförbundets avdelning 36 för att vad vilka arbetsmetoder som de använde sig av för att förbättra de bruksanställdas arbetssituation och livssituation.

Frågeställningarna som jag formulerat i uppsatsen är:

Vilka arbetsmetoder använde sig SAC och Svenska pappersarbetareförbundet avdelning 36 av för att förbättra de bruksanställdas arbetsmiljö och livsmiljö?

Vilka olika typer av konflikter förekom under 1920-1928?

Och för att kunna genomföra undersökningen så har mötesprotokoll från Skoghalls LS mellan åren 1919-1928 använts samt mötesprotokoll från Svenska Pappersarbetareförbundets avdelning 36 på Skoghallsverken mellan åren 1921-1926.

Undersökningen genomfördes på Arkivcentrum Värmland och gick till så att mötesprotokoll från fackföreningarnas medlemsmöten genomgicks för att få reda på vad fackföreningarna använde av för att förbättra bruksarbetarnas arbetsvillkor och livsvillkor.

Resultat av undersökningen visar bland annat att Skoghalls LS stöttade arbetare på det sociala planet när de t.ex. hamnat i ekonomiska svårigheter därför att fadern som försörjde familjen hade dött och då tillsatte Skoghalls LS en kommitté för att ordna ekonomiskt stöd till familjen. Att Skoghalls LS använde sig av dessa metoder i kampen för bättre villkor i arbetet och i vardagen kan bero på att arbetarna inte skulle få någon hjälp om facket inte hjälpte dem då det sociala skyddsnätet i Sverige inte var så väl utbyggt. Svenska Pappersarbetareförbundets avdelning 36 på Skoghallsverken stöttade också medlemmar som hamnat i nöd genom att t.ex. samla in pengar till de arbetare som behövde det. Skoghalls 36 gick också ut och varslade om att lägga ner arbetet på julaftonen därför att arbetarna inte skulle arbeta under denna högtid. Att Skoghalls 36 samlade in pengar för att stötta nödställda arbetare kan ha berott på att de ville vinna arbetarnas förtroende och få med i fackföreningen samt att det sociala skyddsnätet ännu inte var utbyggt i Sverige. Varslet om strejk som gjordes en tid innan julhelgen gjordes antagligen för att LO baserar sin taktik på reformistisk grund och vill skapa samförstånd mellan arbetare och arbetsgivare. En spontanstrejk skulle göra väcka irritation hos arbetsgivarna.

De slutsatser som går att dra av resultatet visar att Skoghalls LS var en väldigt defensiv fackförening och att Skoghallsverken var en lugn arbetsplats trots att det under 1920-talet förekom många konflikter på arbetsmarknaden mellan fack och arbetsgivare. De konflikter som förekom på Skoghalls och Skoghallsverken handlade t.ex. om sociala frågor så som undermåliga bostadsförhållanden och om familjer som hamnat i svåra förhållanden när fadern dött och familjen förlorat sin inkomst eftersom det var fadern som försörjde familjen ekonomiskt t.ex. Men det förekom också strejker som när Skoghalls LS gick ut i strejk för att visa sitt missnöje med hur systemet med 8 timmars arbetsdag fungerade eller när Skoghalls 36 varslade om strejk för att de inte ville att medlemmarna skulle arbeta under julhelgen.

Konflikterna var heller inte särskilt långa eller vilda utan sträckte sig oftast bara över ett par dygn och var inte särskilt frekventa.

En annan slutsats som går att dra är att Skoghalls LS och Skoghall 36 använde sig utav väldigt likartade arbetsmetoder för att förbättra de bruksanställdas arbetsmiljö och livsmiljö. Skoghalls LS var inte alls så offensiva som de och SAC utgav sig för att vara och kanske vilket ha göra med att pappersindustrin var en ganska konfliktfri bransch om man jämfört med industrisektorer som flottnings och gruvindustrin som hade betydligt fler konflikter.

Innehållsförteckning

1. Inledning/Problem.....	1
----------------------------------	----------

1.1.Bakgrund.....	2-5
1.2. Syfte och Frågeställningar.....	5
1.3.Forskningsläge.....	6-12
1.4.Teoretiska utgångspunkter.....	12-14
1.5.Avgränsningar.....	14-15
1.6.Metod och	
Material.....	15-17
2.0.Undersökning.....	17
2.1. Strejk, Arbetsvägran och	
agitation.....	17-19
2.2. Stöd vid arbetslöshet.....	19
2.3. Transport till och från arbetet.....	19-20
2.4. Stödjande av fackmedlemmar i nöd.....	20
2.5. Osunda Bostadsmiljöer	20-21
2.6. Semester och Övertidsarbete	21-22
3.0 Diskussion och	
Slutsats.....	23-26
4.0 Käll och Litteraturförteckning.....	30-33
Bilaga 1.....	28

1. Inledning

På 1920-talet pågick det många konflikter på arbetsmarknaden. Anställda strejkade och krävde bättre arbetsvillkor och högre löner. Fackföreningsrörelsen hade 1909 samband med att storstrejken 1909 misslyckades, splittringen orsakades av att det vissa inom LO hade en annan syn på hur den fackliga kampen skulle föras. LO:s ledning ansåg att generalstrejk inte var en stridsåtgärd som var bra att använda eftersom en strejk kräver mycket resurser. Därför förespråkade LO centralt att istället använda sig utav reformistiska metoder för att lösa konflikter och skapa bättre arbetsvillkor. De som inte höll med LO menade att direkt aktion och att de anställda skulle ta tag i konflikter på sitt arbete, istället för att någon ombudsman förhandlar åt de anställda. De som fortfarande förespråkade direktaktion och general strejk bröts sig ur LO och bildade (SAC).¹

Trots att LO var den fackliga organisation i Sverige som hade flest medlemmar så dominerade de ännu inte den fackföreningsrörelsen totalt, SAC hade ett ganska stort inflytande bland arbetarna och inom vissa industrinäringar de ganska stora, SAC hade t.ex. en stark anslutning inom gruvindustrin. I Värmland dominerades industrin av verksamheter som var kopplade till skogen på ett eller annat sätt t.ex. skogsbruk, flottning och pappersmassaindustrin. På pappersbruket i Skoghäll representerades de anställda utav Svenska Pappersarbetareförbundets avdelning 36, men även SAC bedrev facklig verksamhet i Skoghäll och fanns representerade lokalt ut av Skoghälls (LS).² Tydliga och bra förklaringar!

Problemet som jag avser att undersöka i denna uppsats är vad Skoghälls LS av SAC och Svenska pappersarbetareförbundets vidtog för åtgärder för att förbättra levnads och arbetsvillkoren på Skoghälls Verken. Detta är intressant att undersöka eftersom SAC under 1920-talet var en ganska stark facklig organisation och deras stridsåtgärder som bygger på direkt aktion, alltså att i att anställda på en arbetsplats tar tag i ett problem och löser det på egen hand. Dessa aktioner var effektiva och gav tydligt resultat. Därför är det intressant att se hur SAC:s syn på socialismen och facklig kamp avspeglar sig i deras aktioner, men det är också intressant att jämföra med LO och deras syn på socialismen och facklig

¹ SAC står för Sveriges arbetares centralorganisation och är en facklig organisation som bildades 1910. De som bildade SAC var missnöjda med utgången i storstrejken 1909 och hur LO agerat under generalstrejken. Det som skiljer SAC åt från LO är att SAC använder sig av direkt aktion som generalstrejk eller sabotage t.ex. i en konflikt med en arbetsgivare "SAC" (<http://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/sac> hämtad 2016-10-04)

² LS står för lokalsamorganisation och är SAC:s är Lokala fackkontor på en ort. Där organiseras alla arbetare oavsett yrke men även studenter och pensionärer kan vara med i en LS (<https://www.sac.se/Om-SAC/Organisation> hämtad 2016-10-05 11:32). LO:s fackförbund som Svenska skogsarbetareförbundet t.ex. organiserar bara de anställda som arbetar på pappersbruk.

kamp och se hur den påverkade Svenska Pappersarbetarförbundets i deras aktioner för att förbättra de bruksanställdas levnads arbetsvillkor.

1.1. Bakgrund

Socialdemokratiska arbetarpartiet grundades år 1889, till en början var partiet en samlingsplats för den socialistiska rörelsens olika inriktningar.³ Till en början fanns ingen fast plan för vilken taktik som skulle användas i kampen för att uppnå socialismen men en majoritet av partiets medlemmar ansåg att den parlamentariska vägen var den rätta vägen att gå och vid Socialdemokratiska arbetarepartiets kongress år 1897 beslutade partiet att de skulle vara ett reformistiskt parti.⁴ Men det var inte alla som var positiva till den reformistiska väg partiet valt att gå, i det socialdemokratiska ungdomsförbundet fanns det många radikala medlemmar som var missnöjda med den politik som börjat föras och som de ansåg vara ”En undfallenhetens och tveksamhetens politik” och för att samla de radikala krafterna inom Socialdemokratin bildade de den Socialdemokratiska vänsterföreningen år 1912.⁵

Det var inte bara inom politiken som reformistiska Socialdemokratiska politiken blev dominerande, detta skedde även inom LO.⁶ Även inom LO fanns det en grupp radikala medlemmar som förespråkade t.ex. general strejk i konflikter med arbetsgivare istället för att förhandla och lösa en konflikt på ett reformistiskt vis detta blev tydligt 1909 när det utbröt en generalstrejk i Sverige. Anledningen till generalstrejken var att industrierna sänkte arbetarnas löner och satte sina anställda i Lockout, på detta svarade LO med att förklara att en generalstrejk startats.⁷ Strejken uppmuntrades utav av det socialdemokratiska ungdomsförbundet.⁸ Utgången utav strejken blev dock inte som LO hade tänkt sig, då de hade räknat med att staten skulle ingripa i konflikten.⁹ Det ledde till att generalstrejken blev

³ Dalin, Stefan (2007). Mellan massan och Marx: En studie av den politiska kampen inom fackföreningsrörelsen i Hofors 1917-1946 s.37. Används denna avhandling enbart för att belägga denna allmänt kända uppgift?

⁴ (Ibid).

⁵ (Ibid).

⁶ LO är en facklig centralorganisation som grundades år 1898 och företräder och samlar alla fackförbund som företräder en reformistisk socialism. LO har nära band till SAP som också driver en reformistisk socialistisk politik. Nationalencyklopedin, ”LO” ([http://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/lo-\(2\)](http://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/lo-(2))) hämtad 2016-10-06 13:59).

⁷ Jansson Jenny (2012). Manufacturing consensus: The making of the Swedish reformist working class s.73.

⁸ (Ibid).

⁹ (Ibid).

långdragen och de ekonomiska resurserna inte räckte till tillslut, LO var tvungna att ge upp på grund utav att deras strejkkassa var tom.¹⁰

1910 grundades SAC utav tidigare LO medlemmar som var missnöjda med hur LO skött generalstrejken, många av dem som var med och grundade SAC var ungsocialister eller hade sin bakgrund i den radikala delen utav det Socialdemokratiska ungdomsförbundet.¹¹ Skillnaden mellan SAC och LO är att SAC betonar klasskampen på ett radikalt sätt jämfört med LO som inte alls betonar klasskampen lika starkt.¹² SAC:s verksamhet bygger på Syndikalistiska idéer.¹³ Därför accepterade inte LO:s reformistiska idéer om att försöka nå överenskommelser med arbetsgivarna därför att detta ansåg SAC utgöra ett hinder för arbetarnas handlingskraft.¹⁴

Bland dessa idéer finns tankar på vilka metoder som ska användas i den fackliga kampen. Strejk: SAC menade att den bästa kampmetoden i en konflikt på en arbetsplats är strejken. Men strejkerna fick inte anta karaktären av ”de korslagda armarnas strejk” där arbetarna satte sin tilltro till ekonomiskt understöd.¹⁵ Pengar saknade inte betydelse för strejken men aktionerna måste utformas så de inte stod och föll med strejkkassans storlek.¹⁶ Innan en strejk dras igång måste arbetarna tänka igenom och planera den noggrant. Arbetarna måste undersöka om arbetsgivaren är organiserad, om företaget var enskilt skilt företag eller en del av större integrationskedja, se över den rådande konjunkturen om den är gynnsam för att strejka både i allmänhet eller för eller för en viss bransch. De lokala samorganisationer som förberedde strejken väl riskerade att drabbas av nederlag om de drog igång en strejk.¹⁷

Relationen mellan SAC och LO varierade väldigt beroende på hur bra samarbete det var mellan organisationerna lokalt, antingen var inställningen till SAC fientlig eller så samarbetade organisationerna. Centralt hade LO däremot en skeptisk inställning till SAC när det bildades 1910, och

¹⁰ (Ibid).

¹¹ Jansson Jenny (2012). Manufacturing consensus: The making of the Swedish reformist working class s.74.

¹² (Ibid)

¹³ Ordet Syndikalism kommer ifrån franskans syndikalisme och betyder fackförening eller sammanslutning. Syndikalismen är utomparlamentarisk och avvisar all statsmakt och reformism. Det är istället arbetarna som ska ta tag i problem på sin arbetsplats. De stridsåtgärder som syndikalister använder kan t.ex. vara sabotage eller bojkotter eller spontana strejker(<http://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/syndikalism> hämtad 2016-10-08 11:19).

¹⁴ (Ibid).

¹⁵ Persson Lennart K. (1993). Syndikalismen i Sverige 1903-1922 s.304.

¹⁶ (Ibid).

¹⁷ (Ibid).

1917 lade LO:s sekretariat fram en motion om att ta avstånd från Syndikalistiska strider, detta förslag gillades inte lokalt därför avslög det.¹⁸ Detta gav möjlighet för LO:s lokala förbund att t.ex. sympatistreja med SAC förutsatt att SAC inte begärde ekonomiskt stöd.¹⁹

Skoghall är en tätort i Hammarö kommun som ligger ute i Vänern söder om Karlstad. När en av Uddeholmsbolagets sulfitfabriker förstördes i en brand år 1914, beslutade Uddeholmsbolaget att bygga en ny fabrik på Skoghall. Den byggdes på en udde i där Klarälven rinner ut i Vänern därför att där var tillgången på rent vatten god och Uddeholmsbolaget ägde sedan tidigare mark där fabriken byggdes.²⁰ Fabriken blev klar 1917 och tillverkade första sulfitmassan i oktober samma år, 1918 flyttades sulfitfabriken och den elektrokemiska fabriken i Stjärnfors till Skoghall.²¹ Anläggandet av sulfitfabriken resulterade i att det på bara några år växte fram ett stort bruksområde och det byggdes bostäder på Skoghalls Udde som senare revs när massaindustrin expanderade.²² Men det byggdes också arbetare bostäder i andra områden runt omkring Skoghallsverken t.ex. i Rölön, Kolonin, Prästängsvägen, Björkhagen, Edsviken och Vidöåsen. Sågverksarbetarna bodde vid Rölön och sulfitarbetarna i Lunden och brukets sulfatarbetare bodde i Lillängen. 1925 började Uddeholmsbolaget egnahems hus till de anställda på Skoghallsverken.²³ När industrin började växa under 1920-talet och 1930-talet började också arbetarrörelsen växa fram på Skoghall, arbetarna på Skoghallsverken organiserade sig i fackföreningar och de började förhandla med fabrikschefen på Skoghallsverken för att få bättre arbetsvillkor.²⁴

8-timmarslagen innebär att en anställds arbetstid får som mest vara 48-timmar per vecka arbetsveckan sträckte sig på 1920-talet från Måndag till Lördag, en anställd arbetade alltså 8 timmar per dag.²⁵ 1970 infördes 40 timmars arbetsvecka och då var lördagarna inte längre en arbetsdag.²⁶

¹⁸ Carlsson Maria & Ziedhorn Camilla (2006). Västervik – syndikaliststaden: En explorativ studie av syndikalismen i Västervik 1926–1929 / Den känslomme historikern: Känslan som teori, praktik och ideal i forskningsarbetet, studerar den syndikalistiska rörelsen i Västervik mellan åren 1926-1929 s.25.

¹⁹ (Ibid).

²⁰ (<http://www.hammaroshistoria.com/1900-talet.html> hämtad 2016-12-19 12:45).

²¹ (Ibid).

²² (Ibid).

²³ (Ibid).

²⁴ (Ibid).

²⁵ (<https://www.av.se/arbetsmiljoarbete-och-inspektioner/lagar-och-regler-om-arbetsmiljo/arbetstidslagen/> hämtad 2017-02-03 12:55).

1.2. Syfte och Frågeställningar

Syftet med denna uppsats är att belysa konflikter och konfliktlösningar inom den svenska industrin under 1920-talet. Detta sker med hjälp utav teoribildningar samhällsstrukturer, aktörskap och sociala aktioner, (se kapitel 1.4) för vidare läsning. Undersökningen kommer att göras med en jämförande fallstudie mellan de fackliga organisationerna Skoghalls LS som tillhör SAC och Svenska Pappersindustriarbetareförbundet avdelning 36 vid Skoghallsverken och deras olika sätt att identifiera och driva frågor kring konflikter i arbetslivet.

Frågeställningarna till denna uppsats är följande:

Vilka arbetsmetoder använde sig SAC och Svenska pappersarbetareförbundet avdelning 36 av för att förbättra de bruksanställdas arbetsmiljö och livsmiljö?

Vilka olika typer av konflikter förekom under 1920-1928?

1.3 Forskningsläge

Jenny Jansson är filosofie doktor och på den statsvetenskapliga institutionen vid Uppsala Universitet. Hennes forsknings område handlar om facklig organisering och identitetsskapande. Avhandlingen *Manufacturing consensus: The making of the Swedish reformist working class* är den avhandling som hon disputerade med år 2012.²⁷

Filosofiedoktor i statsvetenskap, Jenny Jansson skriver att efter första världskrigets slut gick världen in i en lågkonjunktur. Detta fick till följd att industrin var tvungen att göra nedskärningar som fick till följd att konflikterna på arbetsmarknaden ökade rejält.²⁸ De många konflikterna oroade LO-ledningen därför att det var väldigt dyrt att bedriva en strejk.²⁹ För att undvika att strejker uppstod spontant i en fabrik t.ex. så beslutade LO att på centralnivå avgöra vilka stridsmetoder som skulle användas vid en konflikt.

²⁶ (<http://www.socialdemokraterna.se/Webben-for-alla/Partidistrikt/Goteborg/Politik/Politikny/Skolarbete1/Vad-har-socialdemokraterna-gjort/> hämtad 2017 14:32).

²⁷ (<http://www.statsvet.uu.se/forskning/Forskningsprojekt-med-egna-webbplatser/Fackf%C3%B6reningsr%C3%B6relsens-digitala-omvandling/kontakt/> hämtad 2016-10-18 12:45).

²⁸ Jansson Jenny (2012). *Manufacturing consensus: The making of the Swedish reformist working class* s.77.

²⁹ (Ibid).

Detta ledde till att Saltsjöbadsavtalet slöts mellan LO och SAF som är arbetsgivarnas fackliga organisation, Saltsjöbadsavtalet innebar att det skapades arbetsfred mellan LO och SAF och LO kunde därför inte något fackförbund inom LO, starta en strejk utan varsla om det lång tid i förväg.³⁰ SAC däremot hade inte slutit avtal om arbetsfred med SAF och de använde sig av helt andra stridsåtgärder än vad LO gjorde. SAC använde sig av direktaktion, dvs. att medlemmar i SAC tog tag i problem på sin arbetsplats direkt i stället för att vänta på beslut den centrala ledningen.³¹ För SAC så var generalstrejken en metod de ansåg vara effektiv i att bekämpa borgerligheten, men de hade också andra metoder som de använde sig av t.ex. sabotage, bojkott och maskning, alltså att medvetet arbeta långsamt eller göra något överdrivet noggrant.³²

Jansson skriver också att konflikterna på arbetsmarknaden under början på 1920-talet skapade ekonomiska problem för LO. Dessa problem berodde på att det inom LO fanns medlemmar som sympatiserade med den Syndikalistiska arbetarrörelsen och deras radikala stridsmetoder.³³ Grundandet utav SAC och (Sveriges Socialdemokratiska vänsterparti),³⁴ som startade en egen fackföreningsverksamhet tvingade LO att tydligt visa var de stod jämfört med SAC och det Socialdemokratiska Vänsterpartiets fackliga verksamheter som antingen konkurrerade med LO om medlemmar eller presenterade radikalare för facklig kamp inom arbetarrörelsen.³⁵

Lars Edgren är professor i historia vid Lunds Universitet, han disputerade år 1987 med avhandlingen Lärling-gesäll-mästare: Hantverk och Hantverkare i Malmö 1750-1847. Hans forskning fokuserar främst på samhällsomvandlingen under 1700talet och 1800-talet och hur den formade sig i städerna.³⁶ Magnus Olofsson är doktorand i historia vid Lunds Universitet. Han disputerade år 2008 och hans forskning är inriktad på kulturhistoria och berör ämnen som kravaller, uppror, politiska radikalitet och smuggling under 1800-talet.³⁷

³⁰ (Ibid).

³¹ Jansson Jenny (2012). Manufacturing consensus: The making of the Swedish reformist working class s.84.

³² (Ibid).

³³ Jansson Jenny (2012). Manufacturing consensus: The making of the Swedish reformist working class s.93.

³⁴ SSV grundades 1917 utav de som blivit uteslutna ur SAP, de hade också motsatt sig att SAP samarbetade med Liberalerna och att SAP blivit för byråkratiskt. Nationalencyklopedin, "Sveriges Socialdemokratiska vänsterparti" (<http://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/sveriges-socialdemokratiska-vänsterparti> hämtad 2016-10-09 10:29).

³⁵ Jansson Jenny (2012). Manufacturing consensus: The making of the Swedish reformist working class s.94.

³⁶ (<http://www.hist.lu.se/person/LarsEdgren/> hämtad 2016-10-18 13:08).

³⁷ (<http://www.hist.lu.se/person/MagnusOlofsson/> hämtad 2016-10-18 13:17).

Avhandlingen *Political outsiders in Swedish history 1848-1932* utav historieprofessorn Lars Edgren och historiedoktoranden Magnus Olofsson är användbar därför att den bland annat beskriver Syndikalisternas verksamhet på arbetsplatser och vad de använder för metoder vid en konflikt med en arbetsgivare. Syndikalismen i Sverige växte fram ur den Ungsocialistiska rörelsen och ofta har den varit väldigt starkt sammankopplad med industriverksamheter som gruvbrytning, skogs och flottnings industri och byggindustrin.³⁸ SAC använde sig utav metoder som var väldigt radikala i konflikter med arbetsgivare, som t.ex. sabotage och plötsligt övergivande av arbetsplatsen detta för att hel enkelt sabotera arbetsgivarens verksamhet.³⁹ I Gruvan i Idkarberget i Dalarna år 1916 så uppstod den konflikt arbetsgivaren, de flesta av de anställda var Syndikalister och konflikten grundade sig i att de anställda var missnöjda med sin lön. I protest mot de låga lönerna så lade de ner arbetet i 10 minuter innan deras skift startade.⁴⁰ Anledningen till att SAC grundades var att många inom fackföreningsrörelsen och den Ungsocialistiska rörelsen ansåg att den typ av fackföreningsverksamhet som LO bedrev var föråldrad och tandlös. Metoderna som SAC använde sig av hade sina rötter i anarkismen och ungsocialismen.⁴¹ I början så växte SAC:s medlemsantal långsamt [siffror?], men efter några så några började medlemsantalet att öka i snabbare takt. De arbetare som anslöts sig till SAC var stenbrottsarbetare, gruvarbetare och skogsarbetare som tröttnat på LO reformistiska arbetsätt, vilket orsakade att det reformistiska gruvarfacket tappade 75 % av sina medlemmar.⁴²

Maria Carlsson och Camilla Ziedhorns Avhandling *Västervik – syndikaliststaden: En explorativ studie av syndikalismen i Västervik 1926–1929 / Den känslomme historikern: Känslan som teori, praktik och ideal i forskningsarbetet*, studerar den syndikalistiska rörelsen i Västervik mellan åren 1926-1929. Carlsson och Ziedhorn skriver att fackföreningsrörelsen i Sverige grundades i slutet på 1800-talet. Tanken med fackföreningsrörelsen var att sätta stopp för konkurrensen mellan arbetarna.⁴³ Till en början var fackföreningsrörelserna inte knutna till någon facklig organisation vilket kom att förändras 1898 då LO bildades och blev då den organisation som de flesta fackförbund samlades inom.⁴⁴ Grunden till den

³⁸ Edgren Lars & Olofsson Magnus (2009). *Political outsiders in Swedish history 1848-1932* s.82.

³⁹ Edgren Lars & Olofsson Magnus (2009). *Political outsiders in Swedish history 1848-1932* s.89.

⁴⁰ Edgren Lars & Olofsson Magnus (2009). *Political outsiders in Swedish history 1848-1932* s.91.

⁴¹ Edgren Lars & Olofsson Magnus (2009). *Political outsiders in Swedish history 1848-1932* s.80.

⁴² (Ibid).

⁴³ Carlsson Maria & Ziedhorn Camilla (2006). *Västervik – syndikaliststaden: En explorativ studie av syndikalismen i Västervik 1926–1929 / Den känslomme historikern: Känslan som teori, praktik och ideal i forskningsarbetet*, studerar den syndikalistiska rörelsen i Västervik mellan åren 1926-1929 s.22.

⁴⁴ (Ibid).

Syndikalistiska fackföreningsrörelsen lades genom den Ungsocialistiska rörelsen under det tidiga 1900-talet, där man tagit till sig influenser från den internationella Syndikalistiska rörelsen, som hade sitt starkaste fäste i Frankrike, Spanien och Italien.⁴⁵ De första åren av 1900-talet var den period då den reformistiska taktiken blev LO och Socialdemokraternas huvudsakliga taktik, politiskt arbete skulle bedrivas parlamentariskt och inte genom generalstrejk.⁴⁶ Syndikalisterna stöttade inte den parlamentariska vägen till att förbättra arbetarnas situation därför att de menade att parlamentet är en del av det kapitalistiska systemet och ämnad för att gynna borgerlighetens intressen.⁴⁷ Syndikalisterna menade att den parlamentariska metoden passiviserade arbetarna och deras roll inskränktes till att rösta på någon som skulle föra deras talan istället för att de drev klasskampen själva.⁴⁸ Parlamentarismen kunde därför inte förändra de rådande maktstrukturerna menade SAC.⁴⁹

SAC är en organisation som är decentralistisk där var det den lokala samorganisationen (LS: ena) som beslutade i olika frågor och detta är en viktig skillnad mellan SAC och LO.⁵⁰ T.ex. så var ett LO fackförbund tvunget att meddela LO:s centrala ledning att de skulle genomföra en strejk eller blockad, Syndikalisterna däremot organiserade sig i sektioner på sina arbetsplatser och alla kunde bli medlemmar i Syndikalisterna eftersom de inte organiserade sig efter olika yrken.⁵¹ SAC skilde sig också från LO genom att de inte slöt kollektivavtal, istället använde de sig av register och förde statistik för att förhindra konkurrens mellan anställda, med tiden utvecklade sig det systemet till att reglera löner. Att SAC började föra register över löner var ett tecken på att Syndikalismen gått från att vara en revolutionär kampteorier till att bli en socialistisk samhällsteori, vars mål var att få inflytande över produktionsmedlen och till slut ta över dem.⁵²

⁴⁵ (Ibid).

⁴⁶ Carlsson Maria & Ziedhorn Camilla (2006). Västervik – syndikaliststaden: En explorativ studie av syndikalismen i Västervik 1926–1929 / Den känslomme historikern: Känslan som teori, praktik och ideal i forskningsarbetet, studerar den syndikalistiska rörelsen i Västervik mellan åren 1926-1929 s.22.

⁴⁷ (Ibid).

⁴⁸ (Ibid).

⁴⁹ Carlsson Maria & Ziedhorn Camilla (2006). Västervik – syndikaliststaden: En explorativ studie av syndikalismen i Västervik 1926–1929 / Den känslomme historikern: Känslan som teori, praktik och ideal i forskningsarbetet, studerar den syndikalistiska rörelsen i Västervik mellan åren 1926-1929 s.23.

⁵⁰ (Ibid).

⁵¹ (Ibid).

⁵² Carlsson Maria & Ziedhorn Camilla (2006). Västervik – syndikaliststaden: En explorativ studie av syndikalismen i Västervik 1926–1929 / Den känslomme historikern: Känslan som teori, praktik och ideal i forskningsarbetet, studerar den syndikalistiska rörelsen i Västervik mellan åren 1926-1929 s.23-24.

Professor emeritus i historia, Lennart K. Persson skriver beskriver i avhandlingen syndikalismen i Sverige 1903-1922 hur SAC bildades och hur det Organisationens rötter skapades under åren före Storstrejken år 1909 då många Ungsocialister tog till syndikalistiska idéer. En metod som SAC förespråkade var sabotage, metoden började förespråkas frekvent från och med 1916 då SAC nämnde det som en viktig metod i sitt taktikuttalande. Sabotage kan beskrivas som en kompletterande taktik till strejken och är en ekonomisk kampmetod som kan tas till om en strejk skulle misslyckas, tanken med ett sabotage är den samma som med en strejk, att skapa så stor ekonomisk skada för arbetsgivaren som det bara går för att få igenom krav på bättre arbetsförhållanden t.ex.⁵³ En stor fördel med sabotage var att det kan tas till utav arbetare inom alla yrken.⁵⁴ Registermetoden var en skapelse som SAC låg bakom, den var ett industriellt kampmedel och riktade sig till industriarbetare. Registermetoden var fredlig men den kunde kompletteras med blockad eller strejk då det ansågs nödvändigt.⁵⁵ Registret kom till för att motverka konkurrensen mellan arbetare. Registret var egentligen en statistikbyrå. Statistikbyrån förde statistik på vad arbetarna inom olika arbetsområden hade för löner, statistiken låg sedan till grund för arbetsplatssyndikaten som tillhörde de Lokala Samorganisationerna och deras arbete med att värdera olika arbetsprestationer.⁵⁶ Registerkommittén förde också statistik över anbud på olika arbeten, när ett lag skulle ge ett anbud på arbete skulle det vända sig till registerkommittén för att denna hade värderat arbetet enligt prislistan men också få reda på hur stora anbud som lämnats av andra lag. Storleken på lagets bud fick inte understiga de bud som redan lagts.⁵⁷

Lennart K. Persson är professor Emeritus i Historia vid Göteborgs Universitets humanistiska fakultets institution för historiska studier. Hans första bok handlade om samvetsäktenskap och civiläktenskap och kom ut 1971. Avhandlingen Syndikalismen i Sverige 1903-1922 gav han ut 1975 och handlar om den svenska syndikalismens historia och ger en bild av hur de Syndikalistiska idéerna växte fram i Frankrike under den halvan av 1800-talet, och hur de spreds till andra länder i Europa. För att sedan ta sig till Sverige de Syndikalistiska idéerna började förespråkas av i Sveriges Ungsocialistiska Parti under 1900-talets första decennium, och hur storstrejken 1909 lägger grunden för bildandet av SAC.⁵⁸ Andra böcker som Lennart K. Persson har skrivit och som behandlar den Svenska arbetarrörelsen är Arbete, Politik, Arbetarrörelse från 1984, den handlar om stenindustrin i Bohuslän från ungefär 1840 till 1910. Lennart

⁵³ Persson Lennart K. (1993). Syndikalismen i Sverige 1903-1922 s.309.

⁵⁴ (Ibid).

⁵⁵ Persson Lennart K. (1993). Syndikalismen i Sverige 1903-1922 s.312.

⁵⁶ Persson Lennart K. (1993). Syndikalismen i Sverige 1903-1922 s.313.

⁵⁷ (Ibid).

⁵⁸ (<http://historiskastudier.gu.se/Personal/larare-forskare/lennartkpersson> hämtad 2016-11-29 10:21).

K. Persson har också varit med och skrivit två kapitel i SAC:s 100 års historik som skulle ha getts ut 2010 då SAC funnits i 100 år, men blev den blev försenad så den gavs ut först 2012.⁵⁹

I SAC:s gemensamma understödsstadgar som behandlar SAC:s taktik står det att strejken från början var det effektivaste vapnet arbetarna hade i kampen mot Kapitalismen.

1. Men arbetsgivarnas sätt att svara på strejker har tvingat arbetarna att skapa nya kampmetoder och, kampen på arbetsplatsen har hamnat i skymundan.⁶⁰

2. För att arbetarna ska kunna bedriva en så effektiv strid så som möjligt måste de hålla koll på arbetsgivarna, hur är deras ekonomiska situation, hur konjunkturen ser ut då dessa faktorer inverkar på motståndskraften hos arbetsgivarna. Utefter dessa parametrar anpassas sedan taktiken i en konflikten.⁶¹

3. Löneskillnader är en faktor som kan splittra arbetarnas enighet och solidaritet med varandra samtidigt som det strider mot SAC:s socialistiska principer. För att motverka detta bör statistik över löner samlas in och register föras över löner och arbetsförhållanden. Detta i syfte att sträva mot jämlikhet och utjämna löneskillnader mellan arbetare.⁶²

4. Det finns ingen universallösning som ger seger i varje konflikt med arbetsgivare, strejk eller sabotage t.ex. kan inte användas i varenda konflikt, därför måste hänsyn tas till lokala och ekonomiska förhållanden och vad konflikten handlar om och sedan noggrant tänka efter vilka stridsmetoder som skulle kunna passa i just den specifika konflikten.⁶³

5. Eftersom arbetarna allt oftare måste bedriva konflikter inom arbetet så är den mest passande stridsmetoden sabotage av olika slag t.ex. maskning eller ett överdrivet noggrant utfört arbete.⁶⁴

6. I de fall då strejk inte går att undvika så ska den planeras väl och förbindelser med andra yrkesgrupper hos samma arbetsgivare och som kan påverka utgången av konflikten skapas, detta för att få till stånd en solidaritetsstrejk eller en bojkott.⁶⁵

7. Om det startas en solidaritets strejk utav andra yrkesgrupper så ska de grupperna också ställa egna krav, detta för att öka sammanhållningen och skapa ett allmänt intresse för konflikten.⁶⁶

8. Under stridens gång ska den strejkande inom SAC rapportera till SAC:s arbetsutskott och federation

⁵⁹ (Ibid).

⁶⁰SAC:s stadgar från 1925 s.11,12 & 13 ([https://www.sac.se/new_site/Om-SAC/Historik/Arkiv/Styrdokument/Stadgar/SACs-stadgar-1925 hämtad 2016-11-22](https://www.sac.se/new_site/Om-SAC/Historik/Arkiv/Styrdokument/Stadgar/SACs-stadgar-1925_hämtad_2016-11-22) 13:48).

⁶¹ (Ibid).

⁶² (Ibid).

⁶³ (Ibid).

⁶⁴ (Ibid).

⁶⁵ (Ibid).

⁶⁶ (Ibid).

och hålla god kontakt med dem.⁶⁷

9. När striden pågår måste de strejkande se över så att de förlorar så få arbetsdagar som möjligt, där kan en irritationsstrejk alltså att arbetarna helt plötsligt lägger ner arbetet och är borta ett par dagar t.ex., för att sedan samlat gå tillbaka till arbetet vara ett alternativ att överväga.⁶⁸

10. Strejkbryteri är lönerörelserna farligaste fiende därför måste man på ett smart sätt att den maskinella arbetskraften går i solidaritetsstrejk med den manuella så att strejkbrytarnas upptagande av arbetet försvåras.⁶⁹

11. Om arbetet skulle kom igång i alla fall så kan kamrater från andra delar av fabriken sättas in för att störa och hindra strejkbrytarnas arbete.⁷⁰

12. En strejk är inte tänkt att bli ett månadslångt svältkrig där måste man fundera kring om det finns något man kan vinna på med en strejk innan den påbörjas. Men man ska inte ge upp en strejk som påbörjats. Men efter att en återgång till arbete skett är det bra att föra in strejken på arbetsplatsen och fortsätta med den i de former som anges i punkt 5.⁷¹

13. Arbetsköparna försöker jämna ut effekterna av löneökningarna genom att höja priserna sina varor. Därför bör arbetarna motverka det och organisera bojkotter av varor för att hålla priserna nere.⁷²

14. SAC är ett organ för ständig kamp för att förbättra arbetsvillkoren för alla arbetare men också för att få större kontroll över företagen. Genom att arbetarna har en större kontroll över företagen så kan öppna strider med arbetsgivarna undvikas.⁷³

1.4 Teoretiska utgångspunkter

Den politiska teoretikern och sociologen Anthony Giddens talar om strukturella relationer och beskriver dem i en som är indelad i Privat egendom, Pengar, Kapital, Arbetskontrakt och Vinst. Den Privata egendomen har olika betydelse i olika samhällssystem, i ett feodalistiskt samhällssystem handlar privat

⁶⁷ (Ibid).

⁶⁸ (Ibid).

⁶⁹ (Ibid).

⁷⁰ (Ibid).

⁷¹ (Ibid).

⁷² (Ibid).

⁷³ (Ibid).

egendom om tillgång till land.⁷⁴ Ett kapitalistiskt samhällssystem handlar om tillgång resurser, pengar och en fri cirkulation av varor ändrar produktionsformer och skapar nya ägarförhållanden.⁷⁵ Gidens menar också att det finns en central med teorin om de sociala strukturer och det är att de sociala strukturerna både begränsar och möjliggör social handling.⁷⁶ De sociala strukturerna är inte skilda från social handling utan de finns med i struktureringen av människors handlingar.⁷⁷ De sociala strukturerna existerar i människors minnen och därför hjälper de till att återskapa olika sociala mönster och institutioner.⁷⁸

Handelsrättsprofessorn Max Weber skriver att chansen för en arbetare att påverka sin situation på arbetsmarknaden påverkas av om han eller hon har för kunskaper inom området de arbetar inom. På samma sätt varierar intresset för hur långt en arbetare vill dra en konflikt på en arbetsplats och vilka stridsåtgärder som arbetaren vidtar.⁷⁹ Fackföreningar är en sammanslutning som arbetarna bildade för att kunna påverka sin livssituation och se till så att de skulle få bättre ställt ekonomiskt och socialt.⁸⁰ Hur stor viljan inom en klass är att bedriva en kamp mot t.ex. en arbetsgivare som behandlar dem illa beror på hur stor erfarenhet gruppen har av att bedriva konflikter, om medlemmarna i facket bedrivit konflikter på sina arbetsplatser tidigare t.ex.⁸¹

Doktorn i statsvetenskap Björn Johnson menar att kopplingen mellan aktörer och strukturer har skapat i motsats till perspektiv som enbart lyft fram aktörer eller enbart strukturer som grundläggande perspektiv på hur olika ting och världen i stort är uppbyggd.⁸² En struktur är ett mönster som t.ex. styr hur vårt sociala samspel i samhället, dessa strukturer kan se ut på två olika sätt det kan vara idéstrukturer eller beteendestrukturer. Idéstrukturerna innehåller olika typer verklighetsuppfattningar och värderingar beteendestrukturer däremot är mönster som skapas som en följd av människor kollektiva eller individuella handlande.⁸³ För att tydliggöra struktur begreppet ännu mer kan också olika typer lyftas

⁷⁴ Månsson Peter (2015) *Moderna samhällsteorier: Traditioner, riktningar, teoretiker*. 9. Uppl. Lund: Studentlitteratur s.429.

⁷⁵ (Ibid).

⁷⁶ Månsson Peter (2015) *Moderna samhällsteorier: Traditioner, riktningar, teoretiker*. 9. Uppl. Lund: Studentlitteratur s.425.

⁷⁷ (Ibid).

⁷⁸ (Ibid).

⁷⁹ Weber (1999) *Essays in economic sociology*. New Jersey: Princeton University Press s.85.

⁸⁰ (Ibid).

⁸¹ Weber (1999) *Essays in economic sociology*. New Jersey: Princeton University Press s.86.

⁸² Björn, J. (2001). *Aktörer, strukturer och sociala konstruktioner*, 104(2) , 97-114. s.98.

⁸³ Björn, J. (2001). *Aktörer, strukturer och sociala konstruktioner*, 104(2) , 97-114. s.100-101.

fram hos strukturerna, t.ex. stabilitet och förändring, mångfald och homogenitet strukturerad och anarkisk, knapphet och överflöd samt komplexitet och enkelhet.⁸⁴ De strukturer som verkar reglerande uppmuntrar människor att inte handla dessutom försvårar de olika typer av handlingar. Men en reglerande struktur kan också göra så att människor blir befordrade på sitt arbete t.ex. genom att de gör ett bra arbete och inte ställer till med problem.⁸⁵ Det finns också strukturer som är normativa och som talar om vad som är rätt och fel och hur människor bör handla i olika situationer, exempel på strukturer på den normativa nivån bland annat roller, ideologier, regimer och värderingar. Dessa strukturer påverkar hur olika aktörer i samhället hur de betar sig mot varandra.⁸⁶ En tredje strukturnivå är kognitiva strukturer dessa påverkar på ett grundläggande vis hur aktörerna i samhället uppfattar och tolkar den verklighet som de lever i.⁸⁷

Björn Johnson skriver också att aktörer kan definieras som några som har en förmåga att handla på ett annorlunda sätt jämfört med övriga grupper i ett samhälle.⁸⁸ Aktörskap kan ses utifrån olika synvinklar, om aktörskap ses som en förmåga som en människa eller grupp har att handla på olika i olika situationer blir frågan om vilka sätt en aktör väljer att handla på väldigt viktig.⁸⁹

Sociologen Anthony Giddens teori om strukturella relationer har jag använt mig av i undersökningen för att kunna förstå vad kampen mellan fack och arbetsgivare handlade om. Eftersom kampen mellan fack och bruksledning på Skoghall ägde rum i ett kapitalistiskt samhälle så har jag använt Giddens teori till för att kunna förstå varför facken handlade som de gjorde och vad de bakomliggande orsakerna var. Enligt Giddens teori så är den fackliga kampen en kamp för att få tillgång till resurser, i detta fall produktionsresurser arbetarna vill ta över fabrikerna från borgarna. Handelsprofessor Max Webers teori om klasser har jag använt mig av i undersökningen för att förklara varför fackföreningarna riktade in sig på att hjälpa nödställda arbetare vid en strejk t.ex. Doktor Björn Johnssons tanke om strukturer har jag använt till att förstå grunderna till de orsakerna till varför Skoghalls LS att handla och Skoghall 36, Skoghalls LS agerade i konflikter .

1.5 Avgränsningar

⁸⁴ Björn, J. (2001). *Aktörer, strukturer och sociala konstruktioner*, 104(2) , 97-114. s.101.

⁸⁵ (Ibid).

⁸⁶ Björn, J. (2001). *Aktörer, strukturer och sociala konstruktioner*, 104(2) , 97-114. s.101-102.

⁸⁷ Björn, J. (2001). *Aktörer, strukturer och sociala konstruktioner*, 104(2) , 97-114. s.102.

⁸⁸ Björn, J. (2001). *Aktörer, strukturer och sociala konstruktioner*, 104(2) , 97-114. s.102.

⁸⁹ (Ibid).

Den tidsperiod som jag har valt att undersöka är en tid som är väldigt skakig, och på den svenska arbetsmarknaden pågår en rad konflikter, samtidigt så har första världskriget nyligen tagit slut och världen går igenom en rad skakigheter som t.ex. den kommunisterna maktövertagande i Ryssland och i Sverige drevs kampen för allmän rösträtt. Skoghallsverken börjar under 1910-talet planeras och byggas, tidigare så hade Uddeholm haft sin produktion av papper i Årås och Stjärnfors men dessa anläggningar var omoderna och hade för dålig kapacitet trots att tillbyggnader utav fabrikerna gjorts flera gånger.⁹⁰ Därför föreslogs att ett nytt pappersbruks skulle byggas på Hammarö och 1915 beslutades det att en sulfittfabrik skulle byggas i Skoghall och året därpå började en sulfittfabrik att byggas.⁹¹ Skoghallsverken var en modern anläggning och en stor industriell satsning inom Sveriges industri. Därför har jag valt att undersöka de tidiga åren utav Skoghallsverken historia därför att det tog ett tag innan anläggningen rotat sig och problem med t.ex. dåliga trångboddhet och ohälsosamma bostäder hade lösts. Samtidigt så hade arbetarrörelsen växt sig stark och fanns representerad även på Skoghall och Skoghallsverken. Därför har valt att avgränsa undersökningen till de tidigaste åren i Skoghallsverkens historia, som också är en tid fylld av konflikter mellan arbetare och arbetsgivare i Sverige.

1.6 Metod och Material

Den metod som jag bestämt mig för att använda vid genomförandet av undersökningsdelen i uppsatsen är en kvalitativ metod då lämpar sig bra till den undersökning jag ska genomföra. Jag ska gå igenom mötesprotokoll från Skoghalls LS och Svenska Pappersarbetare förbundets lokalavdelning på Skoghalls pappersbruk. Att använda sig utav en kvantitativ metod känns inte lämpligt i detta fall då det krävs insamling av statistik, och det tar mycket tid att samla in fakta och sammanställa statistik över den t.ex. Fördelen med en kvalitativ metod är att den ger en djupare inblick i det ämne eller den företeelse som undersöks och det skapar en sammanhållen bild av det ämnet som undersöks.⁹²

En kvantitativ metod lämpar sig bättre om t.ex. undersökningen gällde hur många personer som emigrerade till Amerika från en viss ort i Sverige under 1800-talet. En kvantitativ metod är bra om man vilka ha objektiva svar på de frågor som man ställer i en undersökning. De negativa punkterna som är

⁹⁰ Hesselstedt, Jan-Olof & Lunnemar, Mats, Skoghallstanken: Från stjärnfors till Skoghall (1991), s.39.

⁹¹ (Ibid).

⁹² Karlstads Universitet "Historisk Verkstad: Historisk metod och teori, Historia B. Fakulteten för samhälls och livsvetenskaperavdelningen för politiska och historiska studier VT2011" (2011), s.14 (<https://files.itslearning.com/File/Download/GetFile.aspx hämtad 2016-10-14 13:09>).

kopplade till en kvantitativ metod är den är tidskrävande då diagram och tabeller måste skapas utifrån resultatet av det insamlade materialet.⁹³

Undersökningen kommer att genomföras genom att studera mötesprotokoll från Skoghalls LS och Svenska Pappersarbetareförbundets fackavdelning på Skoghalls bruk. Att undersöka mötesprotokoll är en bra undersökningsmetod därför att det ger en inblick vad de två fackorganisationerna använde för kampmetoder vid konflikter med arbetsgivaren. Det som man måste tänka på i ett källkritiskt hänseende är att t.ex. händelser som finns beskrivna i mötesprotokollen kan vara negativt vinklade och skrivna så att det låter som att händelsen/händelserna var negativare än vad egentligen var. Detta för att elda på engagemanget och kampviljan bland arbetarna. När man studerar gamla protokoll t.ex. så är det bra att fundera på om källan har tendenser alltså om den tendensiös eller inte.⁹⁴

Protokollen som gått igenom är mötesprotokoll från Skoghalls LS och Svenska Pappersarbetareförbundets avdelning 36 på Skoghallsverken. Protokollen från Skoghalls År både beslutsprotokoll och diskussionsprotokoll. Diskussioner som förts bland deltagarna på mötena finns nedtecknade och det nämns talarens namn finns också nedskrivet. Utöver diskussioner innehåller protokollen beslut som fattats på medlemsmötena. Protokollen är dock inte så långa 1-2 sidor men de är alltid justerade, vem som justerade och datumet då protokollen justerades står nedtecknade i slutet av varje protokoll. Protokollen från Skoghalls LS sträcker mellan åren 1920-1928, men det saknas protokoll från år 1927. Vilket skulle kunna bero på att det inte hölls några möten inom Skoghalls LS det året eller så protokollfördes inte mötena.

Protokollen ifrån Skoghall 36 sträcker sig mellan åren 1921-1926, protokollen är både diskussionsprotokoll och beslutsprotokoll och innehåller diskussioner som förts på medlemsmötena och vem som talade. I protokollen finns också beslut som fattats på mötena nedtecknades. Skoghalls 36 mötesprotokoll är betydligt längre 2-3 sidor en anledning till att de är så långa kan bero på att de innehåller redogörelser över vad som diskuterats på LO:s eller Svenska Pappersarbetareförbundets kongresser eller redogörelser från förhandlingar med Skoghallsverkens ledning om Löner och arbetstider t.ex. Protokollen är justerade och det står antecknat vem som justerat protokollet och när det justerades i slutet av varje mötesprotokoll.

⁹³ (Ibid)

⁹⁴ Florén, Anders & Ågren, Henrik. *Historiska undersökningar: Grunder i historisk teori, metod och framställning* (2006), s. 74.

SAC:s arkiv under föreningsarkivet i Värmland innehåller protokoll från Lokala Samorganisationer som varit aktiva i Värmland under 1900-talet arkivet innehåller mötesprotokoll från LS runt om i Värmland. Men det finns inga räkenskaper eller medlemsmatriklar. Jag har valt att undersöka mötesprotokoll från Skoghalls LS och jag har gjort ett urval som riktar in sig på konflikter och fackligt engagemang för att göra livet bättre för arbetarna på Skoghallsverken och materialet som använt är protokollfört på medlemsmöten med Skoghalls LS materialet är nedtecknat mellan åren 1919-1928. Svenska Pappersarbetareförbundets arkiv under föreningsarkivet i Värmland innehåller också det material från Olika lokalavdelningar på pappersbruk runt om i Värmland som är nedtecknade mellan 1921-1926. I arkivet finns också mötesprotokoll från Svenska Pappersarbetareförbundets styrelse i för lokalavdelningen i Värmland. Men det innehåller inte några räkenskaper eller medlemsmatriklar. I Svenska Pappersarbetareförbundets protokoll har jag undersökt vad Skoghall 36 använde sig av för konfliktmetoder och hur de arbetade med att göra arbetarnas liv på skoghall bättre. Det som jag valt att inte undersöka är t.ex. hur bra fackföreningarnas ekonomi och ekonomiska resurser för strejker såg ut, och ifall det förekom några konflikter om stridsmetoder och mål emellan Skoghalls LS och Skoghall 36. Det som jag riktat in mig på att hitta information om konflikter mellan arbetsgivare och fackföreningar, samt information om hur Skoghalls LS och Skoghall 36 agerade i frågor som rörde arbetarnas dagliga liv, som t.ex. hur facket hjälpte de arbetare som hamnat ekonomiska svårigheter när det var strejk t.ex. För exempel på arkivmaterial se bilaga 1. Jag har också gått igenom protokoll från möten med styrelsen för Skoghallsverkens bruk. Men jag valde att inte ta med det i undersökningen då det gav väldigt knapphändig information och bara sträckte sig mellan åren 1918-1920.

2.0 Undersökning

Tanken med denna uppsats är att ta reda på hur Skoghalls LS som är SAC:s fackliga lokalavdelning på Skoghall och Avdelning 36 utav LO:s Pappersarbetareförbund på Skoghallsverken arbetade med att förbättra bruksarbetarnas arbets- och levnadsförhållanden. Frågorna som tas upp i undersökningen är utav Social och politisk karaktär Strejk,arbetsvägran och agitation, stöd vid arbetslöshet, transport till och från arbetet, stöd till nödställda fackmedlemmar, osunda bostadsmiljöer och fritid, semester, övertidsarbete arbetsvillkor.

2.1 Strejk, Arbetsvägran och Agitation

På Skoghallsverken hade det under slutet av 1919 varit konflikt med arbetsledningen om hur arbetstiden skulle indelas. Skoghalls LS ansåg att de anställda måste gå ut i strid för att komma till rätta med problemet. Därför beslutade LS att uppmuntra arbetarna till konflikt och det beslutades att alla arbetare som var anslutna till Skoghalls LS skulle lägga ner sitt arbete i syfte att sätta press på Skoghallsverkens ledning.⁹⁵

En annan en annan fråga som Skoghalls LS tog upp och som ledde till konflikt handlade om lagen om 8 timmars arbetsdag. Lagen hade funnits sedan 1919 men bruksledningen missbrukade den ansåg SAC. De använde som förevändning till att sätt stopp för demonstrationer som arbetarna anordnade. Detta ansåg LS vara en olycklig utveckling därför att det inte var på det viset som lagen skulle användas, lagen hade tillkommit på grund av facklig kamp och den Lagen skulle inte användas mot arbetarna. Därför föreslog en talare på mötet att de anställda på bruket skulle lägga ner arbetet den dag som frågan skulle behandlas i riksdagen för att markera att detta frågan var viktig för arbetarna.⁹⁶ Gjordes det?

I Skoghall 36 gick arbetarna ut i strejk för att de anställdas löner hade sänkts. Denna strejk på gick ifrån februari till april år 1921 och den tömde fackavdelningens strejkkassa. En konsekvens utav strejken var att många anställda drabbades hårt ekonomiskt därför tillsatte Pappers 36 en kommitté som skulle undersöka omfattningen bland arbetarna för att se hur facket skulle kunna hjälpa de som hade drabbats hårdast utav strejken. Nöd hjälpen bestod utav ekonomiska bidrag och lån som skulle hjälpa arbetarna på fötter igen. Utöver den ekonomiska hjälpen gavs Pappers 36 också hjälp i form utav att dela ut livsmedel som pappers 36 köpte in i stora mängder för att dela ut till behövande arbetare.⁹⁷

En annan fråga som avdelning 36 tog upp handlade om att Skoghallsverkens ledning ville att de anställda skulle arbeta alla dagar under julhelgen utom juldagen. Detta var något som medlemmarna i avdelning 36 inte gick med på . Därför meddelade de bolagsledningen att de skulle lägga ner arbetet på julaftonen 1922.⁹⁸

Men det var inte bara de egna medlemmarna som fick stöd utav pappers när de hade var ute i strejk. Skoghall 36 stöttade även andra yrkesgrupper i på Skoghall när de hamnade i konflikt. Ett exempel på

⁹⁵ Protokoll från möte med Skoghalls Lokala Samorganisation den 8/1-1920 ACV A1:2 #3.

⁹⁶ Protokoll fört vid gemensamt möte med Skoghalls samtliga fackföreningar i Folkets hus måndagen den 26/2-1923 ACV A1:2 #4

⁹⁷ Protokoll fört vid SV. Pappersarbetareförbundets avdelning 36 årsmöte söndagen den 29 januari 1922 ACV A1:1 #3.

⁹⁸ Protokoll från möte med SV. Pappersarbetareförbundets avdelning 36 den 17/12 1922 ACV A1:1 #7.

det är när lantarbetarna på Skoghall gick ut i strejk, då skänkte Skoghall 36 100 kr till lantarbetarnas strejkkassa så att de skulle klara kostnaderna för strejken bättre.⁹⁹

Skoghall 36 bedrev även agitation bland arbetare på Skoghallsverken för att för att uppmärksamma arbetare på om att det facklig organisering är viktig och därmed få fler arbetare att ansluta sig till Svenska Pappersarbetareförbundet. Skoghall 36 utsåg två medlemmar som skulle bedriva agitation bland arbetarna på Skoghallsverken.¹⁰⁰

Ett annat tillfälle då Skoghall 36 stöttade arbetare inom andra yrken var när avdelningen beslutade att stödja de strejkande arbetarna vid Persbergs kalkbrott. Avdelningen beslutade att bidra med 25kr till de strejkande gruvarbetarna. Dessutom lämnades en lista ut bland de arbetarna på Skoghallsverken där de kunde skriva upp sitt namn och visa sitt stöd för betarna i Persbergs kalkbrott.¹⁰¹

2.2 Stöd vid arbetslöshet

Arbetslösheten slog hårt mot arbetarna på Skoghallsverken i början på 1920-talet och många bruksarbetare som var anslutna till Skoghalls LS var arbetslösa. För att lösa den svåra situation som de arbetslösa arbetarna var i så beslutade Skoghalls LS att under 1922 inrätta en arbetsbyrå som skulle hjälpa till att ordna arbete till arbetslösa arbetare.¹⁰²

Ett annat ärende som behandlades handlade om en lantarbetare som arbetat på en gård i Skoghall som var knuten till Skoghallsverken. Arbetaren blev 1928 avskedad på grunder som var oskäligen [ansåg SAC]. Detta ledde till att Skoghalls FCO (Fackliga centralorganisation) att ordna ett möte med arbetsgivaren. Arbetsgivaren menade att hans ord inte fick ifrågasättas utav anställda och de arbetare som gjorde det kunde leta efter ett annat arbete. Skoghalls FCO lade fram krav till arbetsledningen om att den avskedade arbetaren skulle återanställas, därför utsågs en kommitté för att driva frågan.¹⁰³

Resultat?

2.3 Transport till och från arbetet

⁹⁹ Protokollfört vid möte med Avdelning 36 9/11 1924 ACV A1:1 #14.

¹⁰⁰ Protokollfört vid möte med Avdelning 36 9/11 1924 ACV A1:1 #15.

¹⁰¹ Protokoll fört vid extra möte med SV. Pappersarbetareförbundet Avdelning 36 den 2/5 1926 ACV A1:1 #8.

¹⁰² Protokoll fört vid möte med samtliga fackavdelningar inom Skoghalls LS 11/3 1922 ACV A1:2 #4.

¹⁰³ Protokoll fört vid möte med Skoghalls FCO 6/5 1928 ACV A1:2 #3 & 5.

Att kunna åka från Karlstad till Skoghall för att arbeta var en fråga som engagerade de bruksarbetare som var med i Skoghalls LS. Dessa transporter hade länge varit ett bekymmer för de anställda och LS hade under 1920 uppvaktat bruksledningen många gånger i frågan utan att det hade blivit några förbättringar utav transporterna pålitlighet. Bruksledningen menade att frågan inte gick att lösa därför att lokförarna och deras fack inte hade meddelat bruksledningen vad de hade för arbetstider.¹⁰⁴ Resultat?

2.4 Stödande av fackmedlemmar i nöd

1920 tog Skoghalls LS även upp frågor som handlade om arbetares levnadsförhållanden. Vid ett tillfälle berördes en fråga som handlade om en LS-medlems familj som hade det svårt därför att en utav familjemedlemmarna hade en svår sjukdom och för att kunna hjälpa familjen så tillsatte LS en kommitté. Kommittén skulle ta reda på hur familjen levnadssituation såg ut för att sedan kunna ordna det hjälp och stöd som familjen behövde.¹⁰⁵

Ett annat ärende som Skoghalls LS tog upp handlade om en familj som hamnat i ekonomiska svårigheter därför att fadern i familjen dött och det var han som till största del försörjde familjen ekonomiskt. I februari 1920 tillsatte en LS en kommitté som skulle lösa?? undersöka frågan och kunna ordna ekonomiskt stöd till familjen.¹⁰⁶

Skoghalls LS stöttade också en familj som saknade bostad och ordnade en lägenhet till familjen och såg till så att de hade tillgång till hela och rena kläder. Detta hände i februari 1920.¹⁰⁷

Pappers 36 på Skoghallsverken stöttade de fackmedlemmar som hamnat i nöd på något sätt. Vid ett tillfälle dog en fackmedlem och lämnade efter sig en familj som fick svårt att försörja sig. Därför startade Avdelning 36 en insamling av pengar för att hjälpa familjen ekonomiskt.¹⁰⁸ Familjen fick ekonomiskt stöd av Skoghall 36 i augusti 1922.

¹⁰⁴ Protokoll fört vid Skoghalls Arbetarråd 1920 (1) ACV A1:2 #3.

¹⁰⁵ Protokoll fört vid Skoghalls Arbetarråd 1920 (1) ACV A1:2 #5.

¹⁰⁶ Protokoll fört vid möte med Skoghalls LS 10/2 1920 ACV A1:2 #10.

¹⁰⁷ Protokoll fört vid möte med Skoghalls LS 10/2 1920 ACV A1:2 #5.

¹⁰⁸ Protokoll fört vid extra möte med SV. Pappersarbetareförbundet Avdelning 36 söndagen 30 juli 1922 ACV A1:1 #6.

2.5 Osunda Bostadsmiljöer

Många utav de anställda på Skoghallsverken bodde i hus som inte alls var bra att bo i därför att det var trångt och det var svårt att hålla rent . Denna fråga skapade en livlig diskussion på LS möten om varför arbetarna skulle bo i ohälsosamma hus. Husen var baracker som egentligen var avsedda för att användas tillfälligt och under kort tid och de skulle rivas allteftersom folk flyttade. Men barackerna var kvar och ingen i LS trodde att barackerna skulle rivas. Dock så bestämdes sig LS i april 1923 för att ta i frågan och gå till bruksledningen och trycka på dem och se till så att frågan fick en lösning.¹⁰⁹

På ett fackmöte togs en motion skrivits av en fackmedlem upp till diskussion, motionen berörde bostadssituationen för arbetarna på Skoghallsverken. Motionen hade dessutom undertecknats utav 30 stycken fast anställda arbetare på Skoghallsverken och dessa arbetare bodde i vindsrum, baracker eller i privatlägenheter. Motionsförfattaren uppmanade Skoghall 36 att sätta press på bruksledningen så att de skulle börja bygga fler bostäder till arbetarna och se så att bostäderna var i bra skick. Efter Diskussion beslutades att avdelning 36 i april 1926 att de skulle tillsätta en bostadskommitté som skulle uppvakta bruksledningen ta upp frågan med dem.¹¹⁰

Att SAC och LO tog upp frågor som hade med arbetarnas bostadssituation att göra skulle kunna förklaras med det som Max Weber talar om, Weber menar att fackföreningar är exempel på bildas för att förbättra arbetarnas sociala och ekonomiska situation.¹¹¹ Hur människors bostadsförhållande ser påverkar deras sociala situation väldigt mycket därför att om de bor i hus som är i dåligt skick så påverkar det hälsan negativt. Dessutom sänker arbetarklassens sociala status och människor i andra grupper får en negativ bild av arbetarna. Därför blev bostadsförhållandena en viktig fråga för Skoghalls LS och Skoghall 36.

2.6 Semester och Övertidsarbete

¹⁰⁹ Protokoll fört vid gemensamt möte i folkets hus söndagen den 15/4 1923 ACV A1:2 #7.

¹¹⁰ Protokoll fört vid extra möte med SV. Pappersarbetareförbundet Avdelning 36 den 11/4 1926 ACV A1:1 #12.

¹¹¹ Weber (1999) *Essays in economic sociology*. New Jersey: Princeton University Press s.85.

Skoghall 36 uppmärksammade att många utav deras medlemmar inte tog semester trots att de hade rätt till det. Detta var ett bekymmer och därför så fick uppördsmännen inom Skoghall 36 i uppdrag att under semestertiden 1922 kontrollera så att arbetarna tog ut sin semester.¹¹²

Övertidsarbete var ett stort problem på Skoghallsverken. I september 1922 tillsatte Skoghall 36 kontrollanter som skulle kontrollera att de anställda inte arbetade för mycket övertid. Kontrollanterna lämnade rapport om situationen till Skoghall 36 som beslöt att varje medlem skulle rapportera all övertid som de visste om att andra fackmedlemmar arbetade. Skoghall 36 ansåg att deras medlemmar inte skulle arbeta mer övertid än vad arbetet kräver och dubbelskift skulle inte endast tillåtas i nödfall.¹¹³

Lagen om 8 timmars arbetsdag hade funnits sedan 1919 men alla arbetare tog den inte på allvar och arbetade längre än 8 timmar om dagen. Detta ansåg den centrala ledningen i Svenska Pappersarbetareförbundet vara problematisk så de skickade ut ett cirkulär till alla avdelningar inom förbundet. Cirkulär 33 tog problemet med att många pappersarbetare struntar i 8 timmars dagen. Skoghall 36 tog upp cirkuläret till diskussion och många utav mötesdeltagarna ansåg att de som arbetar längre än 8 timmar om dagen orsakar problem för de som är arbetslösa, därför att de inte får någon möjlighet att arbeta om de som har arbete jobbar över fast de inte behöver det. Skoghall 36 beslutade 1925 att gå ut med en uppmaning till sina medlemmar om att respektera 8 timmars dagen och inte arbeta på sin fritid. Dessutom ansåg Skoghall 36 att det skulle spela arbetsgivarna i händerna om arbetarna struntade i sina rättigheter och arbetade på sin fritid.¹¹⁴

Skoghall 36 uppmärksammade att problemet med övertidsarbete var ganska stort, arbetare som arbetat sina skift tvingades stanna kvar och hugga ved efteråt. För att komma till rätta med det problemet föreslogs att Skoghall 36 skulle arbeta med frågan och kämpa för att ett till vedhuggeri skulle startas och detta upplystes fackmedlemmarna om. Ett till vedhuggeri skulle göra så att arbetarna inte behövde arbeta övertid med att hugga ved efter att de slutat sina ordinarie skift. Mötet beslutade också att göra ett uttalande om att övertidsarbete med vedhugning efter avslutat skift inte fick förekomma från och med september 1926.¹¹⁵

¹¹² Protokoll fört vid extra möte med SV. Pappersarbetareförbundet Avdelning 36 söndagen 30 juli 1922 ACV A1:1 #8.

¹¹³ Protokoll fört vid extra möte med Svenska Pappersarbetareförbundets Avdelning 36 söndagen den 9/9 1923 ACV A1:1 #7.

¹¹⁴ Protokollfört vid möte med Svenska Pappersarbetareförbundets Avdelning 36 den 13/12 1925 ACV A1:1 #8.

¹¹⁵ Protokollfört vid möte med Svenska Pappersarbetareförbundets Avdelning 36 den 26/9 1926 ACV A1:1 #8.

3.0 Diskussion och Slutsats

När jag började arbetet med denna uppsats så gick jag in i arbetet med en förutbestämd bild, en bild om att SAC och Skoghalls LS skulle vara en radikal och stridbar fackförening. Att jag i arkiv materialet skulle hitta många konflikter och radikala aktioner. Dessa tankar och föreställningar kom dock ganska snart på skam, då bilden utav Skoghalls LS och SAC:s aktiviteter på Skoghall och Skoghallsverken visade sig vara en helt annan än den jag trodde skulle uppenbara sig. Det arkivmaterial som jag gått igenom visar snarare på att Skoghalls LS av SAC var en fackförening som vara väldigt defensiv i sitt handlande och var långt ifrån de uppkäftiga och stridbara arbetare som jag har läst om i litteratur om SAC. Snarare så är Skoghalls LS aktiviteter väldigt lika Svenska Pappersarbetare förbundets avdelning 36 aktiviteter på Skoghallsverken under 1920-talet, där Skoghall 36 förhandlade med arbetsgivare för att lösa problem i arbetsmiljön t.ex. En annan anledning till att jag valde att studera SAC och Skoghalls LS aktiviteter på Skoghallsverken under 1920-talet just detta årtionde var väldigt händelserikt och det förekom många konflikter på arbetsmarknaden. Av den anledningen r var det därför väldigt förvånande att och helt emot de förställningar om SAC och Skoghall LS, att Skoghalls LS var en så tillbakadragen fackförening som den visade sig vara vid genomgången utav arkivmaterialet. Att skoghall 36 var defensiva inte ville använda av spontana strejker t.ex. det var inte förvånande och på den punkten så stämde den information som framkom i arkivmaterialet som Skoghall 36 väl in på de tankar jag haft om Skoghall 36, att det var en fackförening som inte var speciellt offensiv och benägen att starta spontanstrejker för att komma till rätta med problem på Skoghallsverken.

Skoghalls LS tog upp frågan om 8 timmars arbetsdag den hade funnits sen 1919, men Skoghalls LS ansåg att brukledningen missbrukade den och använde den för att stoppa demonstrationer som arbetarna anordnade. Detta ansåg Skoghalls LS vara en olycklig utveckling därför att lagen skulle var inte tänkt för att stoppa demonstrationer därför beslutade Skoghalls LS att lägga ner arbetet. arbetarna.¹¹⁶ Att strejka för att visa sitt missnöje för hur en lag används kanske låter offensivt och radikalt men vid närmare eftertanke så är det inte det, det låter snarare som en väldigt försiktig handling då SAC hade blivit omtalade för att vara offensiva. En anledning till att Skoghalls LS inte gick så hårt fram var att de kan vara att de var bundna utav de av de strukturerna i det omgivande samhället. Doktorn i statsvetenskap Björn Johnson talar om att som styr hur vårt sociala samspel i samhället och anarkistiska och öppna men de kan också vara reglerande och inte uppmuntra människor till att handla.¹¹⁷ Skoghalls

¹¹⁶ Protokoll fört vid gemensamt möte med Skoghalls samtliga fackföreningar i Folkets hus måndagen den 26/2-1923 ACV A1:2 #4

¹¹⁷ Björn, J. (2001). *Aktörer, strukturer och sociala konstruktioner*, 104(2) , 97-114. s.100-101.

LS kan alltså ha styrts utav reglerande strukturer i samhället som inte uppmuntrade till att genomföra några radikalare handlingar. Det kan dels ha varit arbetarna i på Skoghallsverken som var rädda för att förlora sina arbeten men också att det inte var möjligt att strejka under en längre tid på grund av att det inte var lagligt eller för att en lång strejk skulle slå hårt m ekonomiskt mot Skoghalls LS då en strejk kan bli väldigt kostsam om den pågår under en längre tid. Vid ett annat tillfälle hjälpte Skoghalls LS En arbetare som arbetat på en gård som var knuten till Skoghallsverken arbetaren hade på blivit avskedad på grunder som Skoghalls LS ansåg vara oskäligen och för att få den avskedade arbetaren återanställd ordnades ett möte med Skoghallsverkens ledning för att förhandla om ärendet.¹¹⁸ Handelsprofessor Max Weber talar om att chansen för arbetare att påverka sin situation på arbetsmarknaden påverkas av hur stora kunskaper som arbetarna har inom sitt yrke och på samma vis så påverkar det hur långt arbetarna är villiga att dra en konflikt på en arbetsplats och vilka stridsåtgärder som vidtas.¹¹⁹ Webers teori kan till viss del stämna på Situationen med den avskedade lantarbetaren. Många utav arbetarna i Skoghalls LS hade antagligen ingen utbildning i sitt yrke utan hade börjat arbeta direkt efter att de slutat skolan. Men med tiden så hade de byggt upp en kunskap i sitt yrke genom att arbeta på Skoghallsverken och lära sig sitt yrke genom att utföra de uppgifter som ingick i deras yrke. Så även om de inte hade någon formell utbildning med examen i yrket har de trots detta stora kunskaper inom sina yrken. Att skoghalls LS i detta agerade så tamt kan ha berott på att medlemsantalet inte var speciellt stort och därför att de flesta arbetarna på Skoghallsverken antagligen var organiserade Svenska Pappersarbetareförbundet. Detta kan ha påverkat viljan att ta strid eftersom det kan ha krävts ganska många personer för att organisera en strejk. Men det kan också bero på att det inte fanns en vana att bedriva facklig kamp, därför att medlemmarna varit i få eller inga några konflikter alls tidigare.

När Skoghall 36 gick ut i strejk för att bruksarbetarnas löner sänkts, denna strejk pågick under lång tid och drabbades arbetarna ekonomiskt. Nödhjälpen som Skoghall 36 gav till behövande arbetare gavs för att arbetarna skulle känna en fortsatt solidaritet med facket och stanna kvar i facket och kämpa för bättre arbetes och levnadsförhållanden. Det kan också ha berott på att under 1920-talet så hade det sociala skyddsnätet skulle kunna ge arbetarna ekonomisk ersättning ännu inte bytts ut. Därför blev facket en organisation som också hjälpte arbetare i nöd. Max Weber talar t.ex. om att varje klass har sina egna sätt att bedriva klasskamp på men också vanan att bedriva klass kamp har en inverkan på vilka metoder som används i en konflikt.¹²⁰

¹¹⁸ Protokoll fört vid möte med Skoghalls FCO 6/5 1928 ACV A1:2 #3 & 5.

¹¹⁹ Weber (1999) *Essays in economic sociology*. New Jersey: Princeton University Press s.85.

¹²⁰ Weber (1999) *Essays in economic sociology*. New Jersey: Princeton University Press s.86.

Att skoghall 36 stöttade de strejkande lantarbetarna i Skoghall när de strejkade och donerade pengar till deras strejkkassa. Att just de strejkande lantarbetarna fick Stöd av skoghall 36 kan bero på att de var en del utav Skoghalls befolkning och ingick i arbetarklassen trots att de inte arbetade på Skoghallsverken. De utförde också ett arbete som var mycket viktigt för invånarna i Skoghall. De var en del i livsmedelsproduktionen, och skulle den ha av stannat skulle inte Skoghalls invånare ha fått mat för dagen och nödhjälpsverksamheten vid strejk skulle inte ha kunnat hållas igång eftersom den såg till så att arbetare i nöd fick mat för dagen. Sättet att bedriva klasskamp kan också påverkas av hur förhållandena på arbetsplatsen ser ut och vilken typ av aktion som är lämpligast att dra igång. Weber menar att det finns olika sätt att bedriva klasskamp på men jag anser också att valet av aktion vid konflikter på arbetsplatser t.ex. har att göra med hur förhållandena på arbetsplatsen ser ut. Det kanske är en lugn och ganska problemfri arbetsplats och då vill facket kanske inte riskera den stabilitet som finns med att dra igång stor konflikt. I fallet med sympatiserandet med de strejkande lantarbetarna på Skoghall kanske Skoghall 36 tänkte över vilken aktion som var lämpligast att genomföra och då kom fram till att det var lämpligast att ge ekonomiskt till de strejkande lantarbetarna, därför att en sympatiststrejk t.ex. skulle riskera de fackliga medlemmarnas arbeten på Skoghallsverken om de sympatiststrejkade till stöd för lantarbetarna.

Arbetarnas bostadssituation var en fråga som engagerade både Skoghalls LS och Skoghall 36. Detta kan bero på att det inte fanns något statligt verk eller institution som kontrollerade hur arbetarnas bostadssituation såg ut och bruksledningen på Skoghallsverken struntade i vilket skick arbetarnas bostäder var i. Då många utav arbetarna var med i antingen Skoghalls LS eller Skoghall 36 så blev fackförbunden de organisationer som bäst kunde ta tag i bostadsfrågan. Men det som är utmärkande i frågan om bostadssituationen är lika de Skogahalls LS och Skoghall 36 agerade i denna fråga, båda fackförbunden gick till bruksledningen för att förhandla om att hitta om att bruket skulle förbättra bostadsstadssituationen för arbetarna på Skoghallsverken. Skoghalls LS gick direkt till bruksledningen för att förhandla, men antagligen så hade de också utsett en kommitté som skötte bostadsfrågan men de nämnde aldrig något om bostadskommittén i sina mötesprotokoll, vilket Skoghall 36 gjorde. Skoghall 36 bildade en bostadskommitté som skulle förhandla med bruksledningen om att förbättra arbetarnas bostadsstandard. Båda fackförbundens tillvägagångssätt är väldigt lika varandra och detta är särskilt förvånande i Skoghall 36 fall därför att de var ett Syndikalistiskt fackförbund och SAC utger sig för att vara en radikal facklig organisation, men agerandet i bostadsfrågan är inte alls radikalt det är lika defensivt som Skoghall 36 agerande. SAC:s stadgar är ganska radikala och före språkar t.ex. generalstrejk som ett att bedriva klasskamp på, Skoghalls LS verkade inte följa stadgarna de valde en defensiv väg istället.

Detta stämmer bra in på det som Björn Johnson talar om att ur ett konsekvensideologiskt perspektiv så tänker aktören efter vad den har för handlingsalternativ och vilka konsekvenser de kan få i förhållande till det som aktören vill uppnå med sina handlingar.¹²¹ Konsekvenserna för arbetarna skulle kanske bli svåra om Skoghalls LS drog igång en vild strejk för att komma till rätt med bostads problemen, därför så valde de att förhandla med arbetsgivarna istället vilket ligger mer i linje med Skoghall 36 och den reformistiska fackföreningsrörelsen som använder t.ex. förhandling som ett sätt att konflikter med arbetsgivare. Att Skoghalls LS valde att förhandla kan ha berott på att bostadsproblemet berörde så pass många arbetare och många utav dem var inte Syndikalister. Vilda konflikter kan ha varit avskräckande, så för att hitta en bra lösning i bostadsfrågan så var förhandling den bästa vägen att gå.

De forskningsfrågor som jag ställde i denna uppsats är:

Vilka arbetsmetoder använde sig SAC och Svenska pappersarbetareförbundet avdelning 36 av för att förbättra de bruksanställdas arbetsmiljö och livsmiljö?

Vilka olika typer av konflikter förekom under 1920-1928?

De slutsatser som går att dra av resultat visar att Skoghalls LS var en väldigt defensiv fackförening och att Skoghallsverken var en lugn arbetsplats trots att det under 1920-talet förekom många konflikter på arbetsmarknaden mellan fack och arbetsgivare. De konflikter som förekom på Skoghall och Skoghallsverken handlade t.ex. om sociala frågor så som undermåliga bostadsförhållanden och om familjer som hamnat i svåra förhållanden när fadern dött och familjen förlorat sin inkomst eftersom det var fadern som försörjde familjen ekonomiskt t.ex. Men det förekom också strejker som när Skoghalls LS gick ut i Strejk för att visa sitt missnöje med hur systemet med 8 timmars arbetsdag fungerade eller när Skoghall 36 varslade om strejk för att de inte ville att med lemmarna skulle arbeta under julhelgen.

Konflikterna var heller inte särskilt långa eller vilda utan sträckte sig oftast bara över ett par dygn och var inte särskilt frekventa.

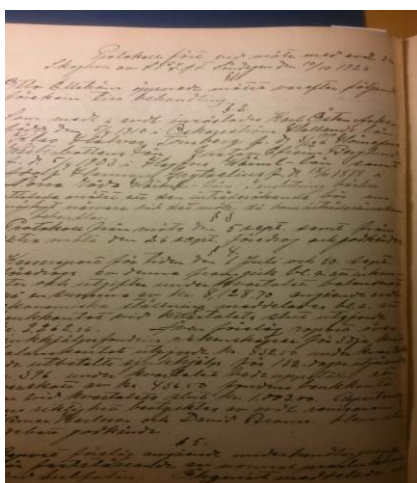
En annan slutsats som går att dra är att Skoghalls LS och Skoghall 36 använde sig utav väldigt likartade arbetsmetoder för att förbättra de bruksanställdas arbetsmiljö och livsmiljö. Skoghalls LS var inte alls så offensiva som de och SAC utgav sig för att vara och kanske vilket ha göra med att pappersindustrin var

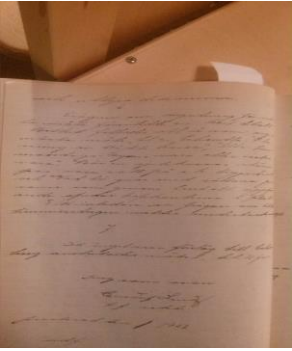
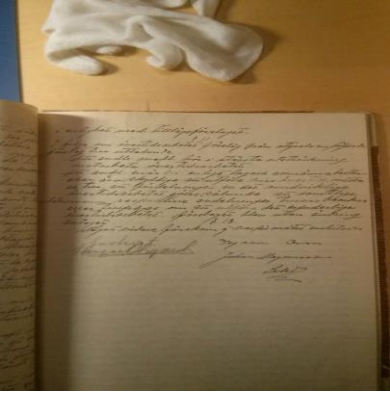
¹²¹ Björn, J. (2001). *Aktörer, strukturer och sociala konstruktioner*, 104(2), 97-114. s.103.

en ganska konfliktfri bransch om man jämfört med industrisektorer som flottnings och gruvindustrin som hade betydligt fler konflikter. De arbetsmetoder som både Skoghalls LS och Skoghall 36 använde sig av var t.ex. förhandling med arbetsgivarna och insamling av pengar för att stötta arbetare i nöd eller till andra yrkesgrupper som strejkade.

Skoghallsverken verkar ha varit en stabil och trygg arbetsplats där arbetarna inte blev uppsagda så ofta som i t.ex. gruvindustrin där många arbetare hade osäkrare anställningsvillkor och flyttade runt mycket. Detta kan ha gjort att Skoghallsverken inte drabbades av några större konflikter under 1920-talet, därför var Skoghalls LS en defensiv fackförening, det fanns inte särskilt mycket som kunde ligga till grund för större och offensivare konflikter.

Bilaga 1 arkivmaterial

Käll och Litteraturförteckning

Otryckta källor

Föreningsarkivet Värmland

Föreningsarkivet Skoghalls LS av SAC

Mötesprotokoll 1919-1928

Föreningsarkivet Svenska Pappersarbetareförbundet avdelning 36 Skoghallsverken

Mötesprotokoll 1921-1926

Litteratur

Carlsson. M & Ziedhorn. C (2006). *Västervik – syndikaliststaden: En explorativ studie av syndikalismen i Västervik 1926–1929 / Den känslsamme historikern: Känslan som teori, praktik och ideal i forskningsarbetet, studerar den syndikalistiska rörelsen i Västervik mellan åren 1926-1929*. Linköping: Linköpings Universitet Enheten för historia.

Edgren. L & Olofsson. M (2009). *Political outsiders in Swedish history 1848-1932*. Cambridge: Cambridge scholar publishing.

Florén. A & Ågren. H. *Historiska undersökningar: Grunder i historisk teori, metod och framställning* (2006).

Jansson, J. (2012). *Manufacturing Consensus: The making of the Swedish reformist working Class*. Diss Uppsala Universitet.

Månsson. P (2015). *Moderna samhällsteorier: Traditioner, riktningar, teoretiker*. 9. Uppl. Lund: Studentlitteratur.

Persson. L K. (1993). *Syndikalismen i Sverige 1903-1922*. Stockholm: Federativs förlag.

Weber.M (1999) *.Essays in economic sociology*. New Jersey: Princeton University.

Johnson, Björn. *Aktörer, strukturer och sociala konstruktioner*, 104(2) (2001): 97-114.

Hesselstedt. J-O & Lunnemar. M (1991). *Skoghallstanken: Från Stjernfors till Skoghall*. Skoghall: Bokförlaget Lunden.

Internetkällor

Arbetsmiljöverket

<https://www.av.se/arbetsmiljoarbete-och-inspektioner/lagar-och-regler-om-arbetsmiljo/arbetstidslagen/>
(2017-02-03).

Fakulteten för samhälls och livsvetenskaper avdelningen för politiska och historiska studier VT (2011) .

Historisk Verkstad: Historisk metod och teori, Historia B.

<https://files.itlearning.com/File/Download/GetFile.aspx> (2016-10-14).

Göteborgs Universitet:

<http://historikastudier.gu.se/Personal/larare-forskare/lennartkpersson> (2016-11-29).

<http://www.hammaroshistoria.com/1900-talet.html> hämtad (2016-12-19).

Lunds Universitet:

<http://www.hist.lu.se/person/LarsEdgren/> (2016-10-18).

Lunds Universitet:

<http://www.hist.lu.se/person/MagnusOlofsson/> (2016-10-18).

Nationalencyklopedin. Landorganisationen:

[http://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/lo-\(2\)](http://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/lo-(2)) (2016-10-06).

Nationalencyklopedin. Sveriges Socialdemokratiska Vänsterparti:

<http://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/sverges-socialdemokratiska-vänsterparti> hämtad (2016-10-09).

Nationalencyklopedin. Sveriges Arbetares Centralorganisation:

<http://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/sac> (2016-10-04).

Nationalencyklopedin. Syndikalism:

<http://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/syndikalism> (2016-10-08).

Riksdagen dokument: Medbestämmandelagen Paragraf 41:

<http://data.riksdagen.se/dokument/G402279> hämtat (2016-12-28).

Svenska Pappersarbetareförbundet:

http://www.pappers.se/sites/default/files/files/docs/pappers_stadgar_2015.pdf (2016-11-23).

SAC Syndikalisterna:

<https://www.sac.se/Om-SAC/Organisation> (2016-10-05).

SAC Syndikalisterna:

https://www.sac.se/new_site/Om-SAC/Historik/Arkiv/Styrdokument/Stadgar/SACs-stadgar-1925 (2016-11-22).

SAC Syndikalisterna:

<https://www.sac.se/S%C3%A5-funkar-det/Facklig-aktion/Fackliga-stridsmetoder> (2016-12-28).

Socialdemokraterna

<http://www.socialdemokraterna.se/Webben-for-alla/Partidistrikt/Goteborg/Politik/Politikny/Skolarbete1/Vad-har-socialdemokraterna-gjort/> (2017-02-06).

